

รายงาน การเฝ้าระวังโรค ประจำสัปดาห์

VOLUME 14, NUMBER 15

สถานการณ์โรค	169
อุจจาระร่วงในชนบทไทย ฯ (ต่อ)	170
การตรวจคุณภาพน้ำในจังหวัดจันทบุรี	179
รายงานโรคติดต่ออันตราย	180

EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

สถานการณ์โรค

สถานการณ์อหิวาตกโรค สัปดาห์ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๖ เมษายน ๒๕๒๖ ได้รับรายงานผู้ป่วย ๕๔ ราย ไม่มีตาย จาก ๑๑ จังหวัด เป็นผู้ป่วยที่มีวันเริ่มป่วยระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๖ เมษายน ๔๕ ราย วันที่ ๓ - ๔ เมษายน ๑๓ ราย และวันที่ ๖ - ๑๒ มีนาคม ๑ ราย จังหวัดที่รายงานผู้ป่วยรายใหม่เหล่านี้เข้ามาในสัปดาห์นี้คือ .-

- กรุงเทพมหานคร ๑๒ ราย ที่เขตบางเขน ๕ ราย เขตดุสิต ๓ ราย เขตพระโขนง เขตห้วยขวาง เขตธนบุรี และเขตหนองแขม เขตละ ๑ ราย
- สมุทรปราการ ๑๕ ราย ที่อำเภอพระประแดง ๖ ราย อำเภอเมือง ๔ ราย และอำเภอบางพลี ๕ ราย
- นนทบุรี ๑๒ ราย ที่อำเภอเมือง ๘ ราย และอำเภอบางกรวย ๔ ราย
- สุพรรณบุรี ๗ ราย ที่อำเภอเมือง ๖ ราย และอำเภอบางปลาม้า ๑ ราย
- ปทุมธานี ๖ ราย ที่อำเภอเมือง ๒ ราย อำเภอกลองหลวง ๒ ราย อำเภอลำลูกกา ๑ ราย และอำเภอลาดหลุมแก้ว ๑ ราย
- สงขลา ๒ ราย ที่อำเภอเมือง และอำเภอรัตภูมิ อำเภอละ ๑ ราย
- สมุทรสาคร ๑ ราย ที่อำเภอเมือง
- อยุธยา ๑ ราย ที่อำเภอลาดบัวหลวง
- ชลบุรี ๑ ราย ที่กิ่งอำเภอบ่อทอง
- นครนายก ๑ ราย ที่อำเภอเมือง
- นครราชสีมา ๑ ราย ที่อำเภอพิมาย

รวมผู้ป่วยตั้งแต่ต้นปีทั่วประเทศ ป่วย ๖๒๑ ราย ตาย ๑๔ ราย

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

Table 1 Enteric pathogens isolated from environmental sources in a rural village in Thailand

	<u>Water</u> (328) Δ	<u>Pigs</u> (431)	<u>Cattle</u> (390)	<u>Food</u> (332)	<u>Flies</u> (144)
<u>E. coli</u>	150(46%)	431(100%)	390(100%)	33(10%)	126(87%)
<u>Enteric pathogens</u>					
ETEC	0	10/276 ⁰ (4%)	7/184 ⁰ (4%)	1(<1%)	2(1%)
<u>Shigella</u>	0	3(<1%)	7(2%)	1(<1%)	1(<1%)
<u>Salmonella</u>	5(1%)	0	2(<1%)	0	0
Non-O1 <u>V. cholerae</u>	25(8%)	38(9%)	1(<1%)	3(2) ⁺ (1%)	16(11%)

+ two isolates of V. alginolyticus: Δ number of specimens examined;

0 number of specimens tested for ETEC.

นอกจากนี้เชื้ออื่น ๆ ที่พบในเปอร์เซ็นต์ต่ำคือ non - typhoid Salmonella, V. parahaemolyticus, non-O1 V. cholerae และไม่พบ V. cholerae เลย การศึกษาแหล่งของเชื้อโรคในหมู่บ้าน: ได้เก็บตัวอย่างอาหาร, น้ำ, และตัวอย่างจากสัตว์ (หมู, วัว, ควาย) จากบ้านผู้ป่วยอุจจาระร่วงรวม ๑๒๕ หลังคาเรือน และผู้ไม่มีอาการป่วย รวม ๓๔ หลังคาเรือนส่งตรวจ ผลการตรวจพบ enteric pathogens ในเปอร์เซ็นต์ที่ต่ำทั้งในอาหารและน้ำ (ตารางที่ ๑) ได้เก็บตัวอย่างจากสัตว์ (ไก่, เป็ด, หมู, วัว, ควาย, หมา, แมว) อีกจำนวนหนึ่งส่งตรวจหา C. jejuni โดยเฉพาะพบ C. jejuni ในสัตว์เหล่านี้ในเปอร์เซ็นต์ที่สูงตั้งแต่ ๒๐ - ๓๔ %

จากอาการอุจจาระร่วงรวม ๑๓๒ ครั้ง สามารถหาพบเชื้อโรคชนิดเดียวกันในสิ่งแวดล้อมหรือในบุคคลอื่นในครอบครัวเดียวกันที่อาจเป็นแหล่งของเชื้อโรคได้เพียง ๒ ครั้ง (๑.๕๒% หนึ่งครั้งในอาหารที่เหลือ (ปลา) อีกหนึ่งครั้งในพี่สาวผู้ป่วย

Yanggvatoke S, Tongpenyai Y and Echeverria P. Tirapat C, Etiology of diarrhoea in rural Thailand: sources of enteric pathogens in a village. การประชุมปฏิบัติการเรื่องโรคอุจจาระร่วง มหาวิทยาลัยมหิดล และ กระทรวงสาธารณสุข ๗ - ๑๐ มีนาคม ๒๕๒๖

การตรวจคุณภาพน้ำในจังหวัดจันทบุรี

การจัดหาน้ำสะอาดในจังหวัดจันทบุรีมีการดำเนินงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ส่วนใหญ่เน้นหนักเฉพาะในด้านปริมาณ ยังไม่คำนึงถึงคุณภาพของน้ำที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค ด้วยตระหนักในเหตุผลข้อนี้ จึงได้จัดให้มีการดำเนินงานตรวจคุณภาพน้ำในจังหวัดขึ้นมา โดยดำเนินงานร่วมกันหลายฝ่าย

ตั้งแต่ช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๒๕-ธันวาคม ๒๕๒๕ ได้เก็บตัวอย่างน้ำจากแหล่งต่าง ๆ ในท้องที่ ๖ อำเภอ ส่งตรวจวิเคราะห์คุณภาพทางเคมี ๑๓๑ ตัวอย่าง และตรวจวิเคราะห์ทางแบคทีเรีย ๒๕๕ ตัวอย่าง ผลการตรวจวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

คุณภาพทางเคมี

- ตัวอย่างน้ำที่มีคุณภาพทางเคมีอยู่ในขั้นใช้ไม่ได้ มากที่สุดได้แก่น้ำบ่อบาดาล (๖๓.๑%) ซึ่งพบเหล็กสูงเกินมาตรฐานน้ำดื่ม และพบค่า pH ต่ำกว่า ๖.๕ ซึ่งคุณภาพขั้นใช้ไม่ได้นี้พบแม้กระทั่งในน้ำประปาขนาดใหญ่ (๔๐%) ซึ่งเกิดจากสาเหตุเดียวกัน

- ตัวอย่างน้ำที่มีคุณภาพทางเคมีในขั้นพอใช้ มากที่สุดได้แก่ประปาขนาดกลาง และน้ำทำน้ำแข็ง (๗๕%) รองลงมาได้แก่น้ำบ่อตื้น (๖๕%) และประปาขนาดใหญ่ (๖๐%)

- ตัวอย่างน้ำที่มีคุณภาพทางเคมีขั้นดี มากที่สุดได้แก่น้ำฝน (๔๕.๗%) รองลงมาได้แก่น้ำประปาขนาดเล็ก (๔๑.๓%)

คุณภาพทางแบคทีเรีย

- ตัวอย่างน้ำที่มีคุณภาพทางแบคทีเรียขั้นใช้ไม่ได้ มากที่สุดได้แก่น้ำบรรจุขวดจำหน่าย (๓๒%) ถัดไปได้แก่น้ำบ่อตื้น (๒๗.๘%) และน้ำฝน (๑๖.๗%)

- ตัวอย่างน้ำที่มีคุณภาพทางแบคทีเรียขั้นดี มากที่สุดได้แก่น้ำประปาขนาดกลาง (๑๐๐%) รองลงมาได้แก่น้ำบ่อบาดาล (๙๒.๖%) น้ำทำน้ำแข็ง (๘๘.๒%) และน้ำประปาขนาดใหญ่ (๘๖.๗%)

จะเห็นได้ว่าการจัดหาน้ำสะอาดในชนบทในรูปของการเจาะบ่อบาดาลนั้นไม่ใช่รูปแบบที่เหมาะสมนัก เพราะส่วนใหญ่จำเป็นต้องปรับปรุงคุณภาพทางเคมีเสียก่อน ซึ่งเป็นเรื่องยุ่งยากและใช้งบประมาณมาก จึงน่าที่จะพิจารณาถึงการปรับปรุงน้ำบ่อตื้นและส่งเสริมการสร้างถังเก็บน้ำฝน ซึ่งมีคุณภาพทางเคมีขั้นดีและขั้นพอใช้สูง และคุณภาพทางแบคทีเรียขั้นใช้ไม่ได้ไม่มากนัก สำหรับการจัดหาน้ำสะอาดในเขตเมืองจำเป็นต้องปรับปรุงคุณภาพของน้ำให้ดีกว่านี้ โดยเฉพาะน้ำบรรจุขวดจำหน่ายและน้ำประปาขนาดใหญ่

มงคล ถึงไชยและคณะ การตรวจคุณภาพน้ำในจังหวัดจันทบุรี. การสัมมนาเรื่องบทบาทของการขนส่งสาธารณสุขเพื่อส่งเสริมอนามัย โดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์.